

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 6

Рівне – 2020

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Малафійк І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;

Дем'янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Потапчук Т.М. – доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету.

Цюлопа С.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Крижановська Т.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Прокопович Т.Ю. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Радковська Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Сверлюк Л.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Филипчук М.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 30.01.2020 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2020. – Вип. 6. – 272 с.

ISBN 978-966-416-720-5

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Гарлайчук О.В.</i> Дидактична гра як засіб виконавсько-технічного розвитку скрипалів-початківців.....	5
<i>Мазур Д.В.</i> Стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів.....	11
<i>Пастушенко Л.А., Пастушенко А.С.</i> Основні тенденції формування гуманістичних цінностей сучасного вищого навчального закладу.....	16
<i>Прокопюк Л.В., Овсіюк Н.М.</i> Специфічні особливості студійної роботи вокалістів.....	21
<i>Сверлюк Я.В., Сверлюк Л.І.</i> Технологічні основи колективного виконавства.....	29
<i>Топоровський Н.Ю.</i> Специфіка фаху диригента-хормейстера.....	38
<i>Ужинський М.Ю., Прокопюк Л.В.</i> Роль сучасних звукових технологій у концертній роботі вокалістів.....	42
<i>Устенко К.О., Гарбуз Т.В.</i> Формування творчої активності у студентів в процесі диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики.....	49
<i>Филипчук М.С.</i> Виконавські прийоми та техніки гри на бас-гітарі: теоретико-методичний аспект.....	57

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Брикайло Н.В.</i> Бандурне мистецтво на теренах України: генеза та шляхи розвитку.....	66
<i>Бульботка А.А.</i> Українська сучасна духовна хорова музика: аспекти побутування.....	73
<i>Валентюк Т.А.</i> Життєдіяльність Камерного хору "Воскресіння" м. Рівне: заснування та ключові етапи розвитку.....	79
<i>Даюк Ж.Ю., Проказюк Р.І.</i> Вплив європейської культури на зародження піаністичного мистецтва України.....	89
<i>Даюк Ж.Ю., Шишка Я.М.</i> Культурно-історичні аспекти виникнення та розвитку струнно-смичкових інструментів.....	94
<i>Дем'янюк О.О.</i> Штрихи до педагогічного портрету Людвіга Котлара.....	100
<i>Димченко С.С.</i> Педагогічна і диригентська спадщина Елеонори Скрипчинської в історичному часі української музичної культури (до 120-річчя від дня народження).....	105
<i>Закопець Л.М.</i> Методологічні аспекти роботи над звуком на початковому етапі навчання гри на гобої.....	114
<i>Заходякін О.В., Лістратова Т.М.</i> Передумови становлення та розвитку естрадно-джазового виконавства в Україні.....	122
<i>Корнієва А.Г., Фарина Н.П.</i> Ім'я Соломії Крушельницької в контексті національного бренду.....	126
<i>Марцинковський С.Л.</i> Секрети педагогічної майстерності Станіслава Димченка.....	132

<i>Нестерчук О.В.</i> Концерт фа-мажор для фортепіано з оркестром Джорджа Гершвіна: художньо-виконавський аспект.....	143
<i>Остапчук М.М., Никон О.К.</i> До питання становлення та розвитку українського фортепіанного мистецтва.....	149
<i>Прит К.О.</i> Теоретичний аналіз школи bel canto.....	155
<i>Прищепя Т.Б.</i> Творчий портрет музиканта-мультиінструменталіста Богдана Прищепи.....	161
<i>Рокіщук І.І., Белік В.М.</i> Мікшерний пульт як складова частина концертно-турової звукорежисури.....	165
<i>Столярчук Б.Й.</i> Уляна Кот – майстриня, берегиня традиційної української культури.....	172
<i>Трофімчук К.А.</i> Культурно-музичне середовище Америки ХХ століття: стилістичні ознаки та особливості розвитку.....	176
<i>Харитон І.М.</i> Авторство давньоукраїнської церковної монодії.....	184
<i>Хоменюк Т.С.</i> Феномен творчості Майкла Джексона: вокально-виконавський аспект.....	190
<i>Якимчук С.Н., Піддубник В.Г.</i> Генеза хорової культури Галичини у світлі духовних традицій другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	195
<i>Яковець О.М.</i> Особливості фактури у бандурній музиці Г.Хоткевича.....	202

РОЗДІЛ ІІІ.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Буцяк В.І., Смаль-Стоцька І.М.</i> Європейський досвід впровадження інклюзивної освіти.....	210
<i>Гедьфалві Т.І.</i> Розвиток музичного слуху молодших школярів засобами карпатського фольклору.....	216
<i>Кобиланська К.О.</i> Організація самостійної роботи учнів у процесі фортепіанної підготовки.....	222
<i>Кривчук І.П.</i> Нетрадиційний урок як середовище розвитку музичного інтересу молодших школярів.....	228
<i>Палаженко О.П., Єгоров А.С.</i> Зміст музично-просвітницької діяльності студентів-магістрантів у мистецьких закладах вищої освіти.....	235
<i>Солдатенко А.Л., Радковська Л.М.</i> Розвиток вокально-хорових навичок учнів-підлітків.....	241
<i>Томчук О.В., Крижановська Т.І.</i> Розвиток стильової грамотності учнів 8-11 класів на уроках інтегрованого курсу "Мистецтво".....	247
<i>Цаун Р.В.</i> Методика роботи з дитячим фольклорним ансамблем.....	254
<i>Шихова Г.І.</i> Педагогічні особливості застосування інтерактивних технологій на уроках музичного мистецтва.....	260
Про авторів.....	268

СТАН РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ КОЛЕКТИВІВ

Анотація. У даній статті досліджується стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів. Розкрито цінність та роль професійної рефлексії керівника інструментального колективу у контексті управління колективним виконавством.

Ключові слова: професійна рефлексія, керівник інструментального колективу, управління колективним виконавством.

Аннотация. В данной статье исследуется состояние развития профессиональной рефлексии будущих руководителей инструментальных коллективов. Раскрыто ценность и роль профессиональной рефлексии руководителя инструментального коллектива в контексте управления коллективным исполнением.

Ключевые слова: профессиональная рефлексия, руководитель инструментального коллектива, управление коллективным исполнением.

Annotation. This article examines the state of development of professional self-reflection of future leaders of an instrumental bands. The value and role of professional self-reflection of the leader of an instrumental band in the context of collective performance management is disclosed.

Key words: professional self-reflection, a leader of an instrumental band, professional self-improvement, management of collective performance.

Постановка проблеми. Оновлення змісту мистецької освіти в сучасних умовах обумовлений пошуком більш ефективних шляхів для розвитку та розкриття творчого й інтелектуального потенціалу нової генерації кадрів мистецького спрямування. Вирішення цього завдання вимагає використання інноваційних підходів у формуванні універсальних способів мислення та саморегуляції майбутніх спеціалістів, оскільки для їхньої поліфункціональної діяльності в інформаційному просторі, який постійно змінюється, недостатньо просто здобути предметні фахові знання, вміння і навички. Потрібно бути мобільним та креативним у вирішенні різноманітних нестандартних завдань.

Професійна рефлексія в даному контексті стає підґрунтям для формування самодостатнього висококласного професіонала, який об'єктивно самоусвідомлює власні фахово-педагогічні, мистецько-творчі та інтелектуальні можливості, переосмислює набуті у процесі мистецького навчання знання, вміння та навички. Використовуючи професійну рефлексію, суб'єкт цілеспрямовано досягатиме поставлених завдань у власній професійній сфері, буде творчо та нестандартно підходити до вирішення проблемних ситуацій.

Метою статті є розкриття стану розвитку професійної рефлексії у студентів – майбутніх керівників інструментальних колективів – вищих навчальних закладів мистецького спрямування.

Аналіз досліджень. Передова музично-теоретична, мистецтвознавча та психолого-педагогічна науки (А.В. Карпов, А.О. Бізяєва, В.Ф. Орлов, Г.М. Падалка, Г.П. Щедровицький, Г.С. Сухобська, І.А. Зяюн, Л.М. Мітіна, М.М. Марусинець, О.В. Піскунова, О.М. Городиська, О.М. Олексюк, О.П. Рудницька, О.Я. Ростовський, С.Д. Максименко, Ю.М. Кулюткін, Я.В. Сверлюк та ін.) досить широко досліджували та продовжують вивчати проблематику професійної рефлексії.

Накопичений значний досвід у теорії та практиці вищої педагогічної та мистецької освіти покладено в основу обґрунтування теоретичних і методичних засад розвитку професійної рефлексії керівника інструментального колективу. Ми вважаємо, що питання розвитку професійної рефлексії керівника інструментального колективу з точки зору як теорії психології і педагогії, так і практики творчої діяльності та мистецької освіти вимагає подальших досліджень і розробок.

Виклад основного матеріалу. Практика свідчить, що успішність професійної діяльності керівника певного підрозділу пов'язана з його умінням усвідомлювати конкретну ситуацію зсередини, розуміти внутрішню взаємодію між суб'єктами (учасниками ситуації) і оцінювати себе в даному просторі. Цим умінням обумовлюється як ефективність професійної діяльності особистості керівника, так і його особисті взаємини. Тому високий рівень розвитку рефлексивних умінь істотно визначає якість професійної діяльності. Це безпосередньо стосується і фахової діяльності керівника інструментального колективу, оскільки професійна рефлексія істотно позитивно вплине на якість його життєдіяльності в цілому та процес управління колективним виконавством зокрема. "Якщо фізичні органи чуття для людини – джерело його зовнішнього досвіду, то рефлексія – джерело досвіду внутрішнього, спосіб самопізнання, необхідний інструмент мислення" [5].

У нашому дослідженні ми наголошуємо, що професійна рефлексія повинна стати одним із головних та ключових компонентів змісту мистецької освіти в широкому розумінні, оскільки на даний момент у закладах вищої освіти приділяється недостатньо уваги даній проблематиці. Ми вважаємо, що потрібні зміни в організації навчального процесу, які б стосувалися появи акценту саме на розвитку універсальних фахових прийомів та методів, зокрема розвитку у майбутніх спеціалістів такого феномену, як професійна рефлексія. У вузькому аспекті даної проблематики ми досліджуємо саме розвиток професійної рефлексії у керівника інструментального колективу як вагомого і дієвого інструменту його професійного самовдосконалення.

Ключовим чинником фахового зростання керівника інструментального колективу є вміння на практиці використовувати професійну

рефлексію, яка обумовлює такі значущі якості, як мобільність у вирішенні наявних проблем у сучасному просторі, влучне застосування власних професійних знань та навичок, а також вміння якісно оперувати ними в творчій діяльності. М. Савчин стверджує, що саме активна рефлексія зумовлює наповнення професійного зростання майбутнього фахівця творчим і особистісно орієнтованим змістом. [4].

Сучасна гуманістична парадигма мистецької освіти вимагає застосування методів, прийомів і форм організації навчального процесу, спрямованих на розвиток у студентів креативних здібностей, фахових знань і вмінь, ціннісних орієнтацій, мотивації до самовдосконалення та до активної ініціативної поліфункціональної творчої діяльності. Мова йде про формування гармонійного самодостатнього "Я", суб'єкта, який синергетично вбирає найкращі та найсучасніші здобутки психологічної, педагогічної, мистецької, профільної науки, постійно знаходиться в пошуку нестандартних концептуальних ідей та підходів.

Динамічне сьогодення нівелює колишні формальні підходи та стереотипи навчання в системі освіти; особливість підготовки майбутніх фахівців потребує активізації індивідуально-творчих та особистісних підходів. В даному контексті застосування професійної рефлексії майбутніми керівниками інструментальних колективів стимулює розвиток професійно-педагогічних особистісних якостей, які необхідні у майбутній професійній діяльності з колективами. Вище сказане ще більше актуалізується, оскільки після закінчення навчання майбутній керівник наштовхується на ряд проблем та суперечностей, що стосуються безпосередньо його самостійної поліфункціональної діяльності, в якій він виступає в ролі і педагога, і психолога, і організатора, і керівника, і диригента тощо. Всі проблеми неможливо передбачити наперед, з огляду на мінливість та швидкозмінюваність сучасного інформаційного світу. Потрібні інструменти самоконтролю, самовдосконалення, методи, що забезпечать активне мислення, ініціативність та постійну гнучкість й мобільність, а значить – успішну адаптацію до навколишнього середовища. Цим інструментом є професійна рефлексія, яка висвітлює слабкі сторони та прогалини в освіті керівника. Завдяки професійній рефлексії, людина може змінювати своє особистісне ставлення до минулого досвіду [2].

Робота з колективом є складна та комплексна, тому професійна рефлексія в даному контексті стимулює керівника до збалансованості, повноцінності особистого інтелектуального багажу і досвіду. В результаті застосування професійної рефлексії керівник має цілісне усвідомлення всієї повноти загальноосвітніх, спеціальних та психолого-педагогічних знань, своїх реальних можливостей та має інструмент для подолання негативних явищ. Професійна рефлексія є знаряддям критичного ставлення до наявного знання, в результаті чого знання та досвід стають динамічними та здатними до розвитку, виступаючи способами стимулювання появи нових знань та нового досвіду [1].

З огляду на вище сказане, розвиток професійної рефлексії у майбутніх керівників інструментальних колективів має відбуватися ще на початковому етапі навчального процесу. Він має займати чільне місце в навчальних планах фахової підготовки студентів мистецького спрямування, оскільки даний феномен при належному рівні розвитку буде працювати ще на етапі навчання студентів і стимулювати їх до пошуку сутності майбутньої фахової діяльності, виокремлення головного та другорядного, до самостійного пошуку істинності в мистецтві.

Сучасна психолого-педагогічна наука визначає однією з провідних характеристик особистості її ціннісні орієнтації, які складають основу фахової компетентності. Індивід не буде плідно працювати, цілеспрямовано розвивати професійну рефлексію, якщо він глибоко особисто в цьому не зацікавлений. Немає ніякого сенсу намагатися оцінювати здібності людини поза зв'язком із суб'єктивно значущими для неї цілями. Це означає, що перш, ніж оцінювати чиїсь можливості та здібності, необхідно встановити цінності індивіда, його захоплення, цілі чи наміри [3]. Отже, цінності особистості та її мотивація до практичної діяльності, здійснення професійної рефлексії зокрема, перебувають в діалектичному взаємозв'язку.

В нашому дослідженні орієнтованість студентів стати в майбутньому висококласними керівниками інструментальних колективів має стратегічне значення, так як саме ця якість спонукає їх до пошуку свого мистецького "Я"; саме ця орієнтованість студентів уможливорює виникнення та згодом розвиток у них професійної рефлексії як ключового чинника їх фахового саморозвитку. Тому нами було визначено професійну орієнтованість студентів до роботи з інструментальним колективом на початковому етапі навчання.

Опитування, проведене серед студентів-першокурсників напряму 014 Середня освіта. Музичне мистецтво, показало, що більшість (92%) респондентів пов'язують причину свого вступу до мистецького закладу з любов'ю до музики, бажанням вдосконалити індивідуальні виконавські навички, можливістю займатися мистецькою та музично-педагогічною діяльністю. Решта – не мають чітко визначених мотивів. Серед респондентів лише невелика частина (11%) замислюються про особисте управління колективним виконавством або про створення в майбутньому власного музичного колективу. Характерно, що суб'єкти, які ставлять мету у майбутньому працювати керівниками колективів, виявляють такі лідерські якості, як наполегливість та цілеспрямованість.

Проте, коли респондентам було запропоновано конкретне запитання: "Чи хотіли б Ви керувати інструментальним колективом, якщо у Вас була б така можливість?" – 85% респондентів відповіли ствердно, що свідчить про те, що абсолютна більшість сприйняла дану пропозицію з цікавістю та захопленням. Однак опитувані демонстрували несформованість повного уявлення про характер, нюанси та особливості роботи з колективом, що слід

пов'язувати з нестачею їх теоретичних знань та браком практичного досвіду.

Цікаво, що проведене опитування серед студентів-випускників – бакалаврів та магістрів – засвідчило, що значна частина (36%) мріє очолити власний колектив, а 12% респондентів планують спробувати створити або навіть вже створили міні-ансамблі, учасників яких об'єднують спільні музичні інтереси або бажання покращити своє фінансове становище. Отже, порівняння першокурсників та студентів-випускників засвідчило, що чим більше студенти пізнають мистецьку сферу, чим глибше занурюються у характер музично-педагогічної діяльності, тим активнішими є їхні намагання стати керівниками інструментальних колективів.

Нами було проведено пілотажне анкетування серед студентів-початківців та студентів старших курсів щодо рефлексивних умінь (самооцінювання, самопізнання, самоосвіта, саморозвиток тощо), визначення понять "рефлексія", "професійна рефлексія", їх значення та цінність у творчій діяльності, а також щодо вміння студентами застосовувати на практиці професійну рефлексію. Анкетне опитування виявило, що студенти володіють малим обсягом інформації про професійну рефлексію, не можуть конкретно або чітко сформулювати визначення понять "рефлексія", "професійна рефлексія", "рефлексивні вміння", а, відповідно, не маючи достатнього обсягу теоретичних знань про дане поняття, не здатні ефективно застосовувати дане вміння на практиці.

Слід зазначити, що опосередковано ми виявили професійну рефлексію та мотивацію до здійснення рефлексивних дій (тобто осмислення цінності самооцінювання, самопізнання, самоосвіти, саморозвитку, вміння дивитися на себе зі сторони) у 15% студентів початкових курсів та 33% старшокурсників, оскільки у них присутні рефлексивні процеси, але інформацією про професійну рефлексію вони володіють фрагментарно внаслідок відсутності цілісної структурної теоретико-методичної системи знань про дане вміння. Це означає, що рівень розвитку професійної рефлексії у студентів протягом їх навчання у ЗВО має тенденцію до підвищення. Однак, ми вважаємо, що професійна рефлексія у них розвивається стихійно і потенціал розвитку даного вміння ще не вичерпаний. Отже, рівень професійної рефлексії в перспективі може бути ще вищий за умови цілеспрямованого її розвитку та вдосконалення, осмислення студентами даного поняття в повному обсязі та забезпечення їх методичними рекомендаціями.

Опитування серед викладачів засвідчило, що 98% респондентів надають великого значення володінню такими рефлексивними якостями, як самонавчання, самоорганізація, самовдосконалення, самоаналіз, особистісне зростання, але значна частина (62%) викладацького складу не володіє понятійним апаратом в силу відносної новизни поняття "професійна рефлексія" у музичній педагогіці та мистецтвознавстві. Ми вважаємо, що

викладачі мистецького спрямування мають мати повне уявлення про професійну рефлексію як сукупність рефлексивних фахово-необхідних умінь та цілеспрямовано розвивати дане вміння у студентів, особливо у майбутніх керівників інструментальних колективів, оскільки вони є музичною елітою і безпосередньо несуть відповідальність за результати та здобутки власної творчої діяльності.

Висновки. Виходячи з вище сказаного, можна зробити висновок, що професійна рефлексія у студентів – майбутніх керівників інструментальних колективів – вищих навчальних закладів мистецького спрямування розвивається, як правило, стихійно. На нашу думку, теоретико-методичне забезпечення студентів у контексті застосування ними професійної рефлексії у процесі управління колективним виконавством є недостатнім. Дана проблематика потребує подальшого ґрунтовного вивчення.

Література:

1. Колеватов В. А. Рефлексивные механизмы переработки информации в системах социального управления / В. А. Колеватов // Социология информационных процессов. – Новосибирск : Веды, 2005. – С. 252–265.
2. Огурцов А. П. Рефлексия / А. П. Огурцов // Новая философская энциклопедия : в 4 т. / Ин-т философии РАН, Нац. общ.-науч. фонд ; науч.-ред. совет: предс. В. С. Степин, зам. предс.: А. А. Гусейнов, Г. Ю. Семигин, уч. секр. А. П. Огурцов. – Москва, 2001 – Т. III. – С. 44–45.
3. Равен Дж. Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы / Дж. Равен. ; пер. с англ. – Москва : Когито-Центр, 1999. – 144 с.
4. Савчин М. Педагогічна психологія : [навч. посіб.] / М. Савчин. – Київ : Акадевидав, 2007. – 424 с.
5. Хуторской А. В. Деятельность как содержание образования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 8. – С. 107–114.

•

УДК 378.041-05

*Пастушенко Л.А.,
Пастушенко А.С.*

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Анотація. У статті розглядаються основні тенденційні положення процесу формування гуманістичних цінностей у майбутніх учителів з'ясовуються функції і визначаються чинники формування гуманістичних цінностей.

Аннотация. В статье рассматриваются основные тенденционные положения процесса формирования гуманистических ценностей у будущих учителей выясняются функции и определяются факторы формирования гуманистических ценностей.

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 6

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 02.04.2020 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 15,81. Наклад 100 пр. Зам. 28.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».